

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	Besvarelse af SOU samrådsspørgsmål B og C
Dato / tid	12-10-2017 kl. 12.00-13.00
Sted	Social-, Indenrigs- og Børneudvalget

Samrådsspørgsmål B og C stillet af Karina Adsbøl (DF).

Samrådsspørgsmål B

”Finder ministeren det rimeligt, at blinde over 67 år ikke tilbydes ledsagelse? Der henvises til artiklen ”Da hun fik brug for en blindeledsager, var det for sent – hun var for gammel” bragt på www.tv2.dk den 18. september 2017.”

Samrådsspørgsmål C

”Ministeren bedes redegøre for, om regeringen vil tage initiativer til at finde løsninger for ledsagelse til blinde, der er over 67 år, og som ikke har en ledsagerordning, og om ministeren mener, at der er lovgivningsmæssige barrierer for, at kommunerne kan tilbyde ledsagelse til blinde, selv om man er over 67 år.”

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for invitationen til dette samråd om ledsagelse til borgere over 67 år, der mister synet.

Der er tale om en problemstilling, som handler om, at alle – også dem over 67 år – skal føle, at de har et aktivt liv uden for hjemmet.

Jeg kan sagtens sætte mig ind i, hvor svært det må være, hvis man ikke selv kan færdes uden for sit hjem. Hverdagen kan helt sikkert blive både ensom og besværlig, hvis man ikke har nogen, man kan gå på indkøb med eller gå en tur med.

Derfor synes jeg også, at det er utrolig positivt, at der er kommuner, der har fundet nogle gode og konstruktive løsninger for at give borgere over 67 år hjælp til at komme rundt uden for hjemmet. Fx Lyngby-Taarbæk Kommune, som er i gang med et forsøg, hvor ledsageordningens aldersgrænse og timetallet på 15 om måneden er fraveget, så borgere over 67 år, som ikke kan færdes alene uden for deres hjem, får tilbudt 5 timers ledsagelse pr. måned.

Og som man kan læse i artiklen, som ligger til grund for spørgsmålet, så tilbyder Viborg Kommune ledsagelse til en ældre borger med synshandicap efter servicelovens regler om socialpædagogisk bistand, ligesom det fremgår, at Hillerød Kommune nu er ved at se på, hvordan der kan skabes mulighed for at give ledsagelse til ældre. Jeg kan kun opfordre andre kommuner til at lade sig inspirere af disse eksempler.

Problemstillingen omkring ledsagelse har fyldt en del i den offentlige debat på det seneste.

Mine udtalelser i den debat er desværre blevet udlagt som en bastant konklusion om, at vi ikke har råd til at hjælpe ældre med behov for ledsagelse.

Det kræver en nuancering. Så jeg er glad for, at vi på samrådet i dag kan få talt tingene grundigt igennem.

Jeg bliver i spørgsmål B spurgt, om jeg finder det rimeligt, at borgere med synshandicap over 67 år ikke tilbydes ledsagelse.

I spørgsmål C bliver jeg spurgt, om regeringen vil tage initiativer til at finde løsninger for ledsagelse til blinde, der er over 67 år, og som ikke har en ledsageordning. Jeg bliver også spurgt, om jeg mener, at der er lovgivningsmæssige barrierer for, at kommunerne kan tilbyde ledsagelse til blinde over 67 år.

[Lovgivningsmæssige barrierer for at tilbyde ledsagelse]

For at svare på det sidste spørgsmål først, så ligger der i servicelovens ledsageordning en aldersgrænse på 67 år.

Aldersgrænsen betyder, at borgere, der søger om en ledsageordning, efter de er fyldt 67, ikke kan komme ind i ordningen.

Det gælder både for borgere med synshandicap og for andre borgere med en funktionsnedsættelse, som gør, at de ikke kan færdes alene uden for hjemmet.

Aldersgrænsen blev lavet, fordi ledsageordningen ikke var tænkt som en generel foranstaltning for ældre. Det skete helt tilbage ved indførelsen af ordningen i 1998.

Dengang var det også sådan, at man heller ikke kunne bevare sin ledsageordning, efter man var fyldt 67 – heller ikke, hvis man havde fået ordningen inden da.

Det blev der lavet om på i 2002, hvor det blev muligt at bevare ledsageordningen efter man var fyldt 67 år, hvis man var visiteret inden da.

Da denne ændring blev diskuteret i 2002, var Folketinget meget opmærksomt på den forskel, som lovændringen ville medføre – altså at nogen ældre ville få mulighed for at bevare deres ledsagelse, mens andre over 67 år ikke kunne komme ind i ordningen.

Men det fremgår også af de gamle udskrifter, at alle partier betragtede udvidelsen som en serviceforbedring til de svageste i samfundet – nemlig dem, som også som yngre har haft brug for ledsagelse.

Selve aldersgrænsen blev dog ikke ophævet i 2002, så også i dag er aldersgrænsen lovbestemt. Det betyder, at kommunerne ikke kan tilbyde den form for ledsagelse, der ligger i ledsageordningen, til borgere, som først får behov for ledsagelse efter de er fyldt 67 år.

[Aldersgrænsen kan forsvares]

Jeg er helt enig i, at det umiddelbart vil være den hurtigste og mest oplagte løsning på ledsageproblematikken blot at fjerne

aldersgrænsen. Så vil alle borgere med nedsat funktionsevne få mulighed for at få en ledsageordning – uanset hvor gamle de er, når behovet opstår.

Men hvis man tænker det nøjere igennem, er det ikke helt så enkelt, som det lige ser ud. Vi må nemlig ikke glemme de nuancer i debatten, som gør, at jeg godt kan forsvare ledsageordningens aldersgrænse.

Man må for det første holde sig for øje, at vi her i Danmark har et samfund, hvor der er muligheder for at få hjælp uanset alder.

F.eks. er man som ældre sikret et forsørgelsesgrundlag via folkepensionen, og man er sikret hjælp, omsorg og pleje efter behov.

Og det er noget, som vi godt kan være stolte af.

For det andet har vi et socialt system, der skal sikre, at den enkelte borger får tildelt hjælp og støtte på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

På den måde kan alle borgere inden for lovgivningens rammer få den hjælp og støtte, der passer til deres behov.

Men i lovgivningen er der altså også nogle begrænsninger for, hvad man har ret til, når man er over 67 år – f. eks. i forhold til ledsageordningen.

Det hænger sammen med, at velfærdssystemet ikke kan kompensere fuldt og helt for de forskellige helbredssvækkelser, der som ofte følger med, når vi kommer op i årene.

Og det var netop det, som Folketinget var opmærksomt på og indforstået med, både da vi indførte ledsageordningen, og da vi udvidede den i 2002.

Men hvorfor skal en borger, der søger om hjælp på grund af sin funktionsnedsættelse som 66-årig, have bedre vilkår end den borger, som først søger som 67-årig?

Det kan virke meningsløst for den enkelte. Men alternativet, nemlig at fjerne ledsageordningens aldersgrænse helt, vil have meget store økonomiske konsekvenser.

[Andre muligheder for hjælp]

Men det, at borgere over 67 år ikke kan tildeles en ledsageordning, betyder jo ikke, at de er afskåret fra hjælp til at komme rundt.

Man bliver altså ikke ladet i stikken uden hjælp, hvis man er over 67 år og f.eks. mister synet, eller får en anden funktionsnedsættelse, som gør, at man ikke kan færdes alene uden for hjemmet.

Det kan f.eks. være et hjælpemiddel i form af en mobility-stok og relevant instruktion til en borger med et synshandicap. Eller det kan være en rollator til en borger med nedsat gangfunktion eller faldtendenser.

Kommunerne kan også tilbyde hjælp til at komme rundt til individuelle eller fælles aktiviteter uden for hjemmet, f.eks. via støtte til individuel befordring eller kørsel til og fra generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte.

Det er der flere kommuner, der allerede gør i dag – til gavn for de ældre, der ikke selv kan komme omkring.

Som jeg også sagde indledningsvis, har Viborg Kommune fundet en konkret løsning ved at give ledsagelse efter reglerne om socialpædagogisk bistand, og Lyngby-Taarbæk Kommune har fået tilladelse til at lave et forsøg.

Der er altså gode muligheder for at hjælpe, også selv om man ikke kan få tilkendt en ledsageordning, når man er over 67. Der er store økonomiske konsekvenser forbundet med at fjerne aldersgrænsen for ledsageordningen. Og som nævnt har et bredt flertal i Folketinget tidligere bakket op om ledsageordningens aldersgrænse, også selv om det har konsekvenser for borgere, hvis ledsagebehov først opstår efter de er fyldt 67 år.

På den baggrund har jeg ikke nogen planer om at tage initiativer fra centralt hold omkring ledsageordningen.

[Afrunding – vi kan være med til at gøre en forskel]

Til sidst vil jeg også lige understrege, at de hjælpemuligheder, der naturligvis skal være i det offentlige system, ikke står alene. Vi kan nemlig alle være med til at gøre en forskel, ved at give ældre medborgere en hjælpende hånd.

Det gælder selvfølgelig ikke kun dem, der rammes af et alvorligt synshandicap, men også dem, der pludselig står med andre helbredsmæssige udfordringer – eller de ældre, som 'bare' har brug for en ven, fordi de er ensomme.

Vi kan gøre en forskel som familiemedlemmer, som venner, som naboer eller som en del af det frivillige Danmark.

Eksempelvis arrangerer Dansk Blindesamfunds lokale omsorgsklubber aktiviteter for medlemmerne og sørger for befordring til og fra for en ganske lille egenbetaling. Og Ældresagen formidler kontakt til frivillige besøgsvenner til ældre. De kan komme på besøg hos den ældre, deltage i fælles aktiviteter og kan også fungere som ledsagere, hvis den ældre f.eks. har lyst til at gå en tur.

Den slags frivillige initiativer kan være med til i endnu højere grad at øge oplevelsen af at have en indholdsrig hverdag – også for ældre, som ikke kan færdes på egen hånd.

Tak for ordet.